

Філь Г. О.кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Патен І. М.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри мовної та міжкультурної комунікації

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ФРАЗЕОЛОГЕМА-ФАУНОНІМ У СТРУКТУРІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ТА БІЛОРУСЬКОЇ МОВ: ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті обстежено фразеологічні одиниці української та білоруської мов з фразеологемами-фаунонімами; з'ясовано, що в українському та білоруському фразеологічному просторі функціонує чимало усталених виразів з найменуванням диких тварин (фаунонімів) – *ведмедя, вовка, зайця, лиса/лисиці, білки, бобра, верблюда, байбака, їжака, слона*; підкреслено, що зіставлення людей з дикими тваринами побудоване за природною подібністю; показано, що тваринний світ у фразеологічних одиницях досліджуваних мов характеризується як універсальністю, так і національно-специфічними особливостями світосприйняття тим чи тим народом; зазначено, що найчастотнішими в досліджуваних фразеосистемах є такі фразеологеми, як *ведмідь, вовк, засць, лис/лисиця*.

Мета статті – обстежити фразеологічні одиниці з назвами диких тварин, відібраних з українського фразеологічного словника В. Білоноженка та білоруського І. Лепешау; виокремити в них фразеологеми-фауноніми, природа значень яких пов'язана з культурно-історичними традиціями того чи того народу.

Результати проведеного дослідження у міжмовному аспекті дають змогу констатувати, що усталені вирази української та білоруської мов з фразеологемою-фаунонімом є одиницями мови, в яких відображено багатовікову соціальну практику народу, характерні особливості його культури та побуту, народні звичаї; зазначено, що універсальні та унікальні національно-специфічні риси у структурі фразеологічних одиниць зумовлені схожістю та відмінністю матеріальної та духовної культури етносу, його рослинного та тваринного світу; доведено, що фразеологізми наділені культурно-національним потенціалом, виражають дух і своєрідність нації; зроблено висновок про необхідність подальшого комплексного дослідження усталених виразів з фразеологемою-фаунонімом в українській та білоруській мовах у міжмовному аспекті.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, фразеологема, фразеологічний простір, фразеосистема, порівняльно-зіставний аспект, фаунонім, структурний компонент.

Постановка проблеми. Фразеологізми «відображають своєрідність світоуявлення крізь призму мови й національної культури» [1, с. 330]. Як у жодній іншій мовній одиниці, у фразеологізмах яскраво виявляються «особливості образного

народного мислення, власне національне сприйняття мовної картини світу, віддзеркалюються характерні особливості культури й побуту, народних звичаїв» [2, с. 325], багатовікова соціальна практика народу, політичний та економічний устрій, рослинний та тваринний світ.

Фразеологічний фонд мови має яскраві ознаки національної культури, з-поміж них широко представлені усталені вирази, що у своєму складі містять зооніми – найменування тварин [3, с. 24].

Дослідники О. Селіванова [4] та В. Маслова [5] відзначали, що зіставлення людей зі звірами побудоване за природною подібністю з урахуванням внутрішніх і зовнішніх якостей, притаманних тваринам. «Людина є всетварина, – писав відомий філософ С. Булгаков, – і у собі містить мовби всю програму творіння. У ній можна знайти і риси орла, і лева, й інші душевні якості, що утворюють основу тваринного світу, цього спектра, на який може бути розкладеним білий цвіт людства» [6, с. 249].

Тваринний світ, підкреслює А. Гребенюк, завжди був близьким і загадковим для людини, він збагачував спектр найменувань власних ознак, якостей, дій, станів за рахунок знакових ресурсів тваринного світу з огляду на свої уявлення, його оцінки, стереотипи [7, с. 130].

У фразеологічному фонді як української, так і білоруської мов знаходимо різні думки про ту чи ту тварину, адже одні й ті ж тварини відігравали «неоднакову роль у житті різних етносів і оцінювалися ними по-різному» [8, с. 100].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фразеологічні одиниці з найменуванням представників тваринного світу становлять великий прошарок лексики, часто вживаються мовцями й неодноразово ставали об'єктом вивчення в українській та білоруській мовах. Так, наприклад, в українській мові зазначену нами проблему досліджували А. Гребенюк, В. Жайворонко, Г. Онуфрійчук, В. Руснак, О. Савченко, О. Селіванова, Д. Ужченко та ін., у білоруській – І. Лепешау, В. Маслова та ін. Однак увагу вчених привертало лише окремі питання цієї проблеми, поза увагою залишилося комплексне обстеження фразеологічних одиниць з назвами диких тварин з погляду особливостей їх семантики та національно-культурного змісту у міжмовному аспекті.

Мета статті – обстежити фразеологічні одиниці з назвами диких тварин, відібраних з українського фразеологічного словника В. Білоноженка та білоруського І. Лепешау; виокремити в них фразеологеми-фауноніми, природа значень яких пов'язана з культурно-історичними традиціями того чи того народу.

Виклад основного матеріалу. Назви тварин, як номінативні одиниці мови, «прямо або опосередковано своїми культурними конотаціями пов'язані з духовною та матеріальною культурою народу» [2, с. 213].

Порівняння людини з твариною у сучасних мовах ґрунтується «як на об'єктивному досвіді спостереження і контактів з тваринами, так і на інтерпретованих культурою уявленнях, найдавніші з яких є відлунням тотемного вірування в перехід якостей тварини до людини внаслідок взаємодії» [9, с. 7].

Образи диких тварин, зазначає В. Кононенко, стали фіксованими носіями певної людської риси (переважно негативної): вовк – кровожерливість, лисиця – хитрощі, заєць – блягузтва, ведмідь – сили, неповороткості [10, с. 194].

У досліджуваних нами мовах усталені вирази з фразеологеми-фаунонімом посідають чільне місце. В інтерпретації Л. Савченко фразеологема – це «найменша інваріантна мінімальна одиниця» у структурі стійких сполук [11, с. 77].

Так, лексико-семантична група «дикі тварини» в українській та білоруській мовах репрезентована такими фразеологемами, як *ведмідь, вовк, заєць, лис/лисиця, білка, бобер, верблюд, байбак, їжак, слон*. Окремі фразеологеми є факультативними, позаяк спостерігаємо поодинокі їх уживання в українській та білоруській мовах.

Фразеологема ведмідь у стійких виразах української та білоруської мов. Ведмідь – великий хижий ссавець з масивним тілом. Як і вовк, лисиця, заєць, куниця, соболь, належить до тварин «середнього царства», з-поміж хижаків, як і вовк, посідає центральне місце [12, с. 67].

В. Жайворонок, зокрема, зазначає, що ведмідь уособлює такі людські пороки, як невдоволення, злість, грубість, жадність, незграбність, відлюдкуватість, ненажерливість, лінивість, сонливість, ласість [12, с. 68].

На основі символічних характеристик в українському фразеологічному просторі виникли стійкі сполуки з лексемою *ведмідь*, що вербалізують концепт ВІДЛЮДКУВАТИСТЬ: *живе як ведмідь у барлозі*; НЕВДОВОЛЕННЯ: *бурчить як ведмідь*; ЛЕДАЧИСТЬ: *лінивий як ведмідь*; НЕЗГРАБНІСТЬ: *неповороткий як ведмідь*; ЛАСІСТЬ: *ласий як ведмідь до меду*.

Людину, яка не має музичного слуху, здібностей до музики в обох обстежуваних мовах характеризує усталений вираз *ведмідь на вухо наступив // мядзведзь на вуха наступіў*: *Уміння прочитати лібрето не замінить голосу, ну а виявилось, мені ведмідь наступив на вухо (П. Панч) // Мне мядзведзь на вуха наступіў... Ды і што яна мне, шаўцу, музыка гэтая (І. Новікаў)*.

У контексті нашого дослідження варті уваги стійкі вирази *ділити шкуру небитого ведмедя // дзяліць шкуру незабітага мядзведзя (падзел скуры незабітага мядзведзя)*, що функціонують в обох мовах зі значенням «планувати, заздалегідь розподіляючи те, чого ще немає; розпоряджатися чимсь ще не досягнутим».

Специфічною в українській мові є фразеологічна одиниця *зробив ведмежу послугу (прислугу)*, тобто «прислужився невміло, лише завдавши прикрощів».

Фразеологема вовк у стійких виразах української та білоруської мов. Вовк – хижка ненажерлива тварина, швидка і стрімка, бере активну участь у житті людини. Його асоціюють із нечистою силою чи чортом. Це зумовлено тим, зазначає Г. Онуфрійчук, що вовк полює у темряві, є підступним та ще й у Повний місяць завиває [13, с. 102].

Основними конотативними рисами в образі вовка є підступність, неприязнь, кровожерливість, ворожість, злість: *дивитися/глянути вовком* (дивитися озлоблено, з-під лоба, проявляти неприязнь, вороже ставлення до кого-небудь) // *ваўком надшыты (-ая, -ае, -ыя)*. Цей образ, зазначає М. Петришин, символізує знищення, страх, дикість, брехливість, агресію, хитрість [14, с. 164].

Разом із тим фразеологема *вовк* у стійких виразах української мови є символом негуманного голоду: *вовка голод з лісу гонить, накинута на обід як вовки голодні, вовчий апетит, голодний як вовк*, а також невдячності: *скільки вовка не годуй, він усе в ліс дивиться*. Це значення послаблюється або трансформується в інші, не втрачаючи при цьому стрижневого поняття «жорстокість», «ворожість»: *впіймати вовка за хвоста* «виявити спритність», *про вовка промовка, а вовк у хату* «пришов той, про кого говорили» тощо. Оцінка, підкреслює В. Кононенко, в основному різко негативна. Цей же образ у запозичених фразеологічних одиницях може здобувати додаткові ознаки: пор.: *вовк в овечій шкурі* – символ лицемірства, де, однак, зберігається уявлення про вовка як носія рис жорстокості, кровожерливість [15, с. 36]. Фразеологічна одиниця *воўк у авечай шкуры (скуры)* характерна і для білоруської мови.

Для вираження безвихідного, скрутного становища, великого відчаю, досади через неможливість що-небудь змінити вживається фразеологічна одиниця *хоч вовком виї*; *вити вовком // ваўком (воўкам) выць; воўкам (воўком) завыць; хоць воўкам (ваўком) выї (завыї)*.

Зі спільним значенням «абсолютно однаково, байдуже» в досліджуваних мовах функціонує усталений вираз *хоч вовк траву їж // хоць воўк траву еш*.

Фразеологічна одиниця української мови з лексемою *вовк* вербалізує фрейм [жадібність]: *вовчим оком, як (мов, ніби) [Голодні] вовки на вівцю*.

За нашими спостереженнями, специфічними для української мови є також усталені вирази *вовк кишки догризав* «хто-небудь дуже хоче їсти»; *і вовки ситі, і кози цілі* «ніхто не зазнав шкоди, збитків, неприємностей»; *очей у вовка позичати, позичити* «втратити почуття сорому, власної гідності»; *вовчий білет* «документ із записом про неблагодійність його власника»; *впіймати (піймати, спіймати, вхопити) вовка за вухо (за вуха)* «виявити сміливість, кмітливість, спритність; уміти використати що-небудь з користю для себе».

Досліджуючи стійкі сполуки із фразеологемою *вовк* в обох мовах у зіставно-порівняльному аспекті, ми виявили окремі з них, властиві тільки білоруській мові: *лаві бягучага ваўка (воўка) след* «про безнадійні пошуки, справу»; *хоць ваўкоў ганяй* «дуже холодно в приміщенні»; *хоць (ты) на воўка (ваўка) узлець (усядзь, узбіся)* «зовсім нічого не бачити через темряву».

У символіці вовка спостерігається ряд традиційних епітетів, які яскраво підкреслюють зазначені ознаки: ситий, голодний, лихий, страшний, старий, недобрий, смалений, сердитий, сірий. Лексема *вовк* сприяє творенню епітетів, які теж передають ознаки людини: *вовчий слід, вовчий рот, вовчий погляд*,

вовчі сльози, вовчкуватий погляд, вовчкуватий вигляд, вовком вити, вовком дивитися [13, с. 103].

Однак у результаті міжмовного зіставлення стійких виразів з фразеологемою *вовк* в обох мовах виявлено чимало фразеологічних одиниць, ужитих у переносному значенні, які уособлюють позитивні риси й мають конотацію «досвідченість, практичність, кмітливість»: *старий вовк // старі воўк, морський вовк // марські воўк*. З аналогічним значенням функціонують в українській мові фразеологічні одиниці з істи *вовка, старий вовк не лізе до ями*, в білоруській – *стрэляны воўк, біты воўк*.

Фразеологема *заєць* у стійких виразах української та білоруської мов. Як й інші представники тваринного світу, заєць має двозначну репутацію. З одного боку, зазначає Г. Онуфрійчук, він втілює спритність, швидкість, пильність, плодючість і навіть магічну силу, але, з іншого боку, зайцю приписують хитрість, брехливість, боягузтво [13, с. 104]. Тому не випадково в українців та білорусів *заєць* замальовується як боязка та несмілива тварина. Фразеологічна одиниця *заяча душа // заячая (заєчая) душа* в обох досліджуваних мовах характеризує людину, яка чогось дуже сильно боїться, тремтить від страху. В українській мові стійкий вираз *заяча душа* уживається також і для вираження незадоволення, роздратування з приводу чого-небудь.

Зазвичай усталені вирази з фразеологемою *заєць* реалізують латентну сему «полохливий»: *лякливий як заєць, дрижить як заєць, тікає як заєць, спить як заєць, спить як полохливий заєць, виглядає як заєць у ступі, боязкий як солоний заєць, полоханий заєць, полохливий заєць і пенька боїться* [16, с. 57–58]. Натомість, зазначає Г. Онкович, «у багатьох народів Африки *заєць* є символом мудрості й проворності» [17, с. 12].

Для вираження повного заперечення змісту зазначеного слова функціонує фразеологічна одиниця в обох досліджуваних мовах як *(мов, ніби) зайцеві бубон // патрэбны, трэба як зайцу стоп-сигнал*.

Як в українській, так і в білоруській мовах асоціативні зв'язки цієї тварини з людиною спричинили появу стійкого виразу *на заячий скік // на заячы (заєчы, зайцаў) скок* (дуже мало). Специфічною для української мови є фразеологічна одиниця з тим же значенням *із (з) заячий хвіст*.

Людину, яка намагається одночасно виконати дві різні справи, одночасно здобути успіх у двох різних починаннях характеризують усталені вирази *убивати/убити двох зайців (два зайці) // адным стрэлам забіваць двух зайцаў (зайцоў)*.

Аналізуючи структуру стійких виразів з фразеологемою *заєць*, ми виявили окремі з них, що властиві тільки українській мові: *не з заячого пуху* (про неботязку, хоробрю, сміливу людину): – *Ну, от що. Ти мене не лякай. Я не заячого пуху* (Гр. Тютюнник); *далеко куцо́му до зайця* зі значенням «велика різниця між ким-небудь, хто-небудь зовсім не рівня комусь, не схожий на когось»: *Здатні [економи] й дітей вчити в гімназії. А нам далеко тепер до гімназії, як куцо́му до зайця* (І. Нечуй-Левицький).

Білоруська ж фразеологія репрезентує специфічні усталені вирази з базовою фразеологемою *заєць*: *зайцы поле гнояць* (про тих, хто недбайливо веде господарство), *зайца кінуць* у значенні «перегородити дорогу молодим на весіллі з метою отримати викуп, звичайно горілкою»: *Увечары стол адышоў, падаравалі нявесту, пагулялі – і павязлі Вусцінку. Камароўскія хлопцы зайца каля Міхасевых закінулі. Дзве пляшкі далі ім пярэкуп* (М. Гарэцкі).

Фразеологема *лис/лисиця* у стійких виразах української та білоруської мов. Лис/лисиця – хижий ссавець родини собак з цінним рудим або сріблястим хутром і з довгим пухнастим хвостом [12, с. 334]. Для носіїв української та білоруської мов *лис/лисиця* асоціюється із підступністю, злодійкуватістю, лицемірством, улесливістю. Тому лукаву, нещирю людину зазвичай називають *старим лисом, старою лисицею, підштитим лисом* (укр. мова) // *падшыты лісіцаў* (білор. мова).

В українській мові бувалу, досвідчену людину, а також літнього чоловіка, який залицяється до дівчат і молодих жінок, спокусника теж називають *старим лисом*.

На основі спостереження за поведінкою лиса виникла в українській мові фразеологічна одиниця *витися (звиватися, крутитися, викручуватися) лисом* зі значенням «проявляти свою хитру, підступну вдачу».

Специфічними для української мови є стійкі вирази, у яких лис уособлює позитивні риси – досвідченість, мудрість (освіченість), передбачливість (обережність), цілеспрямованість (завзятість) [13, с. 187]: *старого лиса не виведеш (вимашиш з лису), тяжко старого лиса ловити, старого лиса не ошукаєш, мудрий як лис*.

Фразеологема *білка* у стійких виразах української та білоруської мов. Білка – енергійний лісовий гризун, уміло запасасться їжею на холодні зимові місяці, тому і символізує господарність та ощадливість. У результаті дослідження виявлено, що фразеологема *білка // вавёрка* у свідомості українців та білорусів має позитивну конотацію і уживається для того, щоб підкреслити, що «хтось багато клопочеться, метушиться, дуже зайнятий»: *крутиться як білка в колесі // круціця як (што) вавёрка ў коле*. Поведінка гризуна, як бачимо, «перенесена на стиль життя людини» [12, с. 38–39].

В українській фразеосистемі ця тварина уособлює гарну, веселу, роботящу дівчину: *дівча як вівёрка*.

Фразеологема *бобер* у стійких виразах української та білоруської мов. В українському мовному ареалі функціонує стійкий вираз *як бобер у салі*. Фразеологема *бобер* вербалізує фрейм безтурботності.

У білоруській мові хитру людину, яка вміє завжди викрутитися, називають *дабры бабры / дабер бабёр*. Крім цієї фразеологічної одиниці, уживається стійкий вираз *плакаць, расплакацца як бабёр* зі значенням «довго і жалісно».

Фразеологема *верблюд* у стійких виразах української та білоруської мов. Поведінка верблюда у народному світобаченні символізує такі негативні риси, як жадібність (злодійкуватість), невихованість: *ти не верблюд (не злодій), плює як верблюд*.

Для білоруської мови специфічною є фразеологічна одиниця *доказваць, доводзіць, што не вярблюд* зі значенням «зовсім не винний у тому, у чому звинувачують».

Фразеологема *байбак* у стійких виразах української мови. Основною конотативною рисою в образі байбака є самотність, самотність, що, зокрема, засвідчено в усталеному виразі української мови *як байбак у норі*.

Фразеологема *їжак* у стійких виразах української мови. Образ їжака в українському фразеологічному просторі символізує негативну людську рису – недовірливість, повільність, сварливість, боягузтво, агресивність: *щетиниться як їжак, повзе як їжак, колючий як їжак*. Стійкий вираз *їжаком усе* також виражає негативну конотацію – «недовірко, підозріло, вороже ставитися до кого-небудь; виражати недовіру до когось».

Фразеологема слон у стійких виразах української мови.

Слон в українській фразеологічній системі є знаком чогось надзвичайно великого, важкого і значного: *зробити з мухи слона, товстий як слон*.

Висновки. Результати проведеного дослідження з позицій лінгвокультурологічних студій дають змогу констатувати, що усталені вирази із фразеологемою-фаунонімом в українській та білоруській мовах являють собою національно-специфічні одиниці, які вирізняють одну мову з-поміж іншої. Незважаючи на те, що більшість фразеологічних одиниць з компонентом-фаунонімом мають подібну семантику в обох обстежуваних мовах, у кожній з них виявлено лінгвокультурну своєрідність стійких виразів, що містять ціннісні надбання кожної окремої національної культури.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розширенні корпусу досліджуваних усталених виразів з фразеологемою-фаунонімом в українській та білоруській мовах, міжмовному зіставленні їхньої структури та семантики, розкритті особливостей їх функціонування з позицій реалізації ними лінгвокультурних концептів і кодів тієї чи тієї культури.

Література:

1. Руснак В.І. Зоосемічні фразеологічні одиниці як носії національно маркованої вторинної номінації. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Випуск 19. Ужгород, 2011. С. 329–336.
2. Телия В.Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвистический аспекты. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1996. 288 с.
3. Болотнікова А., Лотош М. Особливості фразеологічних одиниць із зоонімами «домашні тварини» у сучасній польській мові. *Молодий вчений*. 2020. № 7.1 (83.1). С. 24–27.
4. Селиванова Е.О. Когнитивная ономазиология : монография. Киев : Фитосоцицентр, 2000. 248 с.
5. Маслова В.А. Лингвокультурология : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва : Академия, 2001. 208 с.
6. Булгаков С.М. Свет невечерний: Созерцание и умозрение. Москва : Республика, 1994. 416 с.
7. Гребенок А.В. Типологія фразеологізмів з компонентом-фаунонімом. *Філологічні студії*. Випуск 6. 2011. С. 128–133.
8. Бутчкіна Є.К., Григошкіна Я.В. Зооморфні фразеологізми в англійській та українській мовах. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2017. Вип. 2. № 8. С. 98–102.
9. Кривенко Г.Л. Зоосемізи в англійській та українській мовах : семантико-когнітивний і функціонально-прагматичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство». Київ, 2006. 20 с.
10. Кононенко В. Українська лінгвокультурологія. Київ : Вища школа, 2008. 327 с.
11. Савченко Л. Зооморфний код фразеологізмів із фразеологемою-орнітонімом на тлі етнокультури. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. Ужгород, 2011. Вип. 25. С. 77–80.
12. Жайворонок В. Знаки української етнокультури. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
13. Онуфрійчук Г. Лінгвокультурологічний потенціал української етнофразеології : асоціативне поле «ЛЮДИНА В КОЛІ ІНШИХ

ІСТОТ» : дис. канд. філол. наук. Національна академія наук України, Інститут мовознавства імені О.О. Потебні, Київ, 2016. 261 с.

14. Петришин М. Фразеологізми з компонентом-зоонімом у латинській мові. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2014. Вип. 692–693. С. 161–165.
15. Кононенко В.І. Словесні символи в семантичній структурі фрази. *Мовознавство*. 1991. № 6. С. 30–36.
16. Юрченко О.С., Івченко А.О. Словник стійких народних порівнянь. Харків : Основа, 1993. 176 с.
17. Онкович Г. Фразеологізми як національно-культурний компонент українознавства. *Дивослово*. 1994. № 9. С. 12–16.

Лексикографічні джерела:

1. Білоноженко В.М. та ін. Фразеологічний словник української мови. Т. 2. Київ : Наукова думка, 2013. 990 с.
2. Білоноженко В.М. та ін. Фразеологічний словник української мови. Т. 1. Київ : Наукова думка, 2013. 528 с.
3. Лепешау І. Слоўнік фразеалагізмаў. У 2 т. Т. 1. Мінськ : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі. 672 с.
4. Лепешау І. Слоўнік фразеалагізмаў. У 2 т. Т. 2. Мінськ : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі. 704 с.

Fil H., Paten I. Phraseologum-faunonym in the structure of phraseological units of Ukrainian and Belarusian languages: linguo-cultural aspect

Summary. The article considers the phraseological units of Ukrainian and Belarusian with phraseologisms-faunonyms; there are many well-established expressions with the names of wild animals (faunonyms) – *bear, wolf, hare, fox, squirrel, beaver, camel, gopher, hedgehog, elephant* has been clarified in the Ukrainian and Belarusian phraseological space; it has been emphasized that the comparison of people with wild animals is based on natural similarity; it has been shown that the animal world in the phraseological units of the studied languages is characterized by both universality and national-specific features of the world perception of one or another people; it has been noted that the most frequent phraseological units are bear, wolf, hare, fox.

The purpose of the article is to examine phraseological units with the names of wild animals selected from the Ukrainian phraseological dictionary by V. Belonozhenko and Belarusian I. Lepeshev; to identify in them phraseological phrases-faunonyms, the nature of the meanings of which is associated with the cultural and historical traditions of a particular people.

The results of the study in the interlingual aspect allow us to state that the stable expressions of Ukrainian and Belarusian with the phraseology-faunonym are units of the language, which reflect the centuries-old social practice of the people, the characteristic features of their culture and life, folk customs; it has been cleared up that the universal and unique national-specific features in the structure of phraseological units are due to the similarity and difference in the material and spiritual culture of the ethnos, its flora and fauna; it has been proved that phraseological units are endowed with cultural and national potential, express the spirit and originality of the nation; the conclusion is made about the need for further comprehensive research of established expressions with phraseology-faunonym in Ukrainian and Belarusian in the interlingual aspect.

Key words: phraseological units, phraseology, phraseological space, phrase system, comparative aspect, faunonym, structural component.